

Opetus- ja kulttuuriministeriö
lausuntopalvelu.fi
kirjaamo@minedu.fi

Aikuislukioliitto ry:n lausunto lukiouudistukseen liittyvistä asetusluonnoksista ja hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi ylioppilastutkinnosta ja lukiolain muuttamisesta

Aikuislukioliitto ry (entinen Iltakoulujen liitto IKLO ry) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto lukiouudistukseen liittyvistä asetusmuutoksista ja ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Aikuislukioliittoon kuuluu aikuislukioiden ja -linjojen ylläpitäjiä, Aikuislukioiden Rehtorit AiRe ry sekä Aikuislukioiden opettajat AIO ry.

Liitto pitää lukiouudistusta opiskelijoiden laaja-alaisen osaamisen kehittämisen ja maamme lukiokoulutuksen nykyaikaistamisen kannalta tervetulleena ja onnistuneena hankkeena. Kesällä hyväksytyyn lukiolain tavoin käsillä olevaan uudistukseen liittyvät asetusluonnokset ja lakiesitysluonnos ylioppilastutkinnon muuttamisesta on valmisteltu hyvin ja uuden lukiolain asetuksiin tuottamat muutokset on kirjattu asetusluonnoksiin oikein. Aikuislukioliitolla ei ole asetusluonnoksista huomautettavaa.

Aikuislukioliitto ry pitää tärkeinä ylioppilastutkinnon uudistamista koskevan lakiesitysluonnoksen tavoitteita ylioppilastutkinnon hyväksyttävän suorittamisen edistämisestä ja korkea-asteen opintoihin siirtymisen nopeuttamisesta, tutkinnon keskeyttämisen ja sen alusta aloittamisen ehkäisemisestä sekä kokeisiin liittyvän henkisen kuormituksen vähentämisestä.

Ylioppilastutkintoon esitettyjä muutoksia liitto pitää aikuisopiskelijoiden kannalta pääosin hyvin tervetulleina. Aiempaa joustavampi ylioppilastutkinnon kokeisiin ilmoittautuminen (mm. sitovan valinnan poistaminen kokeen pakollisuuden tai ylimääräisyyden osalta) nopeuttaa tutkinnon suorittamista. Tutkinnon suorittamisajan pidentymisen edellytysten keventäminen vähentää myös osaltaan tutkinnon keskeyttämistä.

E erityisen hyvänä uudistuksena pidämme lakiesitysluonnoksessa esitettyä mahdollisuutta jatkossa sisällyttää hylätyn ylioppilastutkinnon yhteydessä suoritettujen hyväksytyt kokeet aloitettavaan tutkintoon kolmen vuoden ajan aiemmin suoritettujen kokeiden hyväksymisestä. Ehdotettu muutos auttaneee etenkin heikoimpia opiskelijoita ja vähentäneee merkittävästi tutkinnon keskeyttämistä. Vastaavasti mahdollisuus sisällyttää erillisinä kokeina suoritettujen hyväksytyt kokeet myöhemmin suoritettavaan tutkintoon on uudistuksena hyvä.

Tutkinnon rakenteeseen esitetty muutos on kuitenkin monitahoisempi asia, huolimatta esityksen sinänsä hyvästä tavoitteesta monipuolistaa tutkinnossa osoitettua osaamista. Monille aikuislukioiden (kuten myös nuorisolukioiden) heikommista opiskelijoista uudistus voisi toteutuessaan olennaisesti vaikeuttaa tutkinnon suorittamista kuormittavuuden lisääntyessä ja tutkintoon sisältyvän valinnaisuuden vähentyessä. Monille näistä opiskelijoista matematiikka ja ruotsi toisena kotimaisena ovat osoittautuneet erityisen vaikeiksi oppiaineiksi ja jatkossa näiden kokeiden kirjoittamista ei voisi välttää muuten kuin valitsemalla kaksi reaali koetta (tai ylimääräinen vieras kieli). Tämä lisäisi monien osalta riskiä tutkinnon ja opintojen keskeyttämisestä kokeen vaatavuuden selvän kasvun vuoksi, huolimatta nykyistä paremmista uusimismahdollisuuksista. Näin lakiuudistuksen tavoitteet ylioppilastutkinnon kokeisiin liittyvän henkisen

kuormituksen vähentämisestä ja tutkinnon suorittamisen keskeytymisten ja/tai uusimisten ehkäisemisestä vesittyisivät, syrjäytyvien (nuorten) aikuisten määrän samalla lisääntyessä. Aikuislukioliitto ry ei ole vakuuttunut siitä, onko rakenteellinen uudistus ylipäättään tarpeen myöskään sen vuoksi, että korkea-asteen todistusvalinnan valintaperusteiden voi katsoa ohjaavan jatkossa opiskelijoiden valintoja nykyistä enemmän useamman kokeen suorittamiseen.

Aikuislukioliitto ry kannattaa lakiesitykseen sisältyvää ehdotusta ylioppilastutkinnon järjestämisestä jatkossa myös englannin kielellä. Englanninkielinen tutkinto lisäisi maamme lukiokoulutuksen tasa-arvoisuutta ja vähentäisi sekä nuorten että aikuisten maahanmuuttajien syrjäytymisen todennäköisyyttä yhden rajoitteen poistuessa maamme koulujärjestelmästä. Englanninkielinen ylioppilastutkinto voisi toimia hallituksen esityksen mukaisesti koulutettua ja haluttua työvoimaa Suomeen houkuttavana tekijänä.

Tutkinnon tarjoaminen englanniksi palvelisi hyvin lakiesityksen valmistelussa määriteltyjä kohderyhmiä: heikohkon suomen tai ruotsin kielen varassa lukiota suorittavia paluumuuttajia, IB-lukion keskeyttämisen vuoksi järkevää kouluttautumisvaihtoehtoa vaille jääviä opiskelijoita ja vanhempien työn vuoksi Suomeen muuttaneita, englantia koulu- ja kotikielensä käyttäviä nuoria.

Esitetty uudistus ei kuitenkaan Aikuislukioliiton käsityksen mukaan täysin tavoita sen varsinaista kohderyhmää (se kylläkin tavoittaa suomea äidinkielenään puhuvat, joilla on riittävän hyvä englannin kielen taito), koska tutkintoon on päätetty sisällyttää äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen tasoinen s2/r2-koe. Kyseinen koe on käsityksemme mukaan liian vaativa ajatellen opiskelijoita, jotka eivät ole tehneet peruskouluopintojaan Suomessa ja/tai ovat oleskelleet maassa vain lyhyen aikaa (tai joiden IB-opinnot ovat keskeytyneet). Näiden opiskelijoiden suomen kielen taidon kohottaminen kokeen edellyttämälle tasolle kokelaan ja tutkinnon suorittamisen kannalta riittävän lyhyessä ajassa ei ole mahdollista ilman huomattavaa kyseisiin opiskelijoihin kohdistuvaa s2-opetuksen lisäresurssia.

Tästä syystä pitäisimme järkevänä harkita vaihtoehtoisena mallina tämän tutkintokokeen järjestämistä kahden tasoisina kokeina, joista vaativampi olisi nykyisen kaltainen ja joista helpompi olisi esim. tarjolla vain opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet peruskoulun muualla kuin Suomessa.

Helsingissä ja Oulussa, 3.9.2018

Panu Kela
Puheenjohtaja
Aikuislukioliitto ry

Mauri Ronimus
Puheenjohtaja
Aikuislukioiden Rehtorit AiRe ry